

APOŠTOLSKÁ VERNOSŤ A JEDNOTA BISKUPA POBOŽNÉHO S PÁPEŽOM

Tak ako svätý Peter a ostatní apoštolí tvoria z Pánovho ustanovenia jediné apoštolské kolégium, taktiež sú navzájom spojení rímsky pápež, Petrov nástupca, a biskupi, nástupcovia apoštolov. Pápež je stálym a viditeľným princípom a základom jednoty biskupov. (Por. KKC 881, 882).

Biskup Pobožný na začiatku svojej biskupskej služby verejne vyhlásil: *„že on sám so svojimi kňazmi a veriacimi stojí pevne, neochvejne na Petrovej skale, vždy oddaný pápežovi a Svätej stolici...“* Spoločenstvo s hlavou kolégia biskupov, s pápežom vyjadril v telegrame Piovi XII. na začiatku svojej biskupskej služby: *„Svätý Otče, ujímajúc sa výkonu biskupskej jurisdikcie v Rožňavskej diecéze, s neochvejnou vernosťou voči Vašej Svätosti, s pokľaknutím prosím o apoštolské požehnanie ako pre seba, tak aj pre veriacich...“* Synovský vzťah prejavoval k pápežovi Piovi XII., ktorý ho menoval na biskupa a Jánovi XXIII., ktorý ho menoval za rožňavského apoštolského administrátora. Od mladosti mal úctu k pápežovi Piovi X., *„ktorý dekrétmi o včasnom a každodennom svätom prijímaní vliadol do života veriacich nový život“*. S vďačnosťou myslel *„na toho veľkého pápeža, „ktorý doslova pri správe o vypuknutí Prvej svetovej vojny klesol do hrobu, keď videl, že všetko úsilie zachovať mier, vyznelo naprázdno“*. Voči pápežovi Jánovi XXIII. prejavoval hlbokú úctu, obdiv a vďačnosť za zvolanie koncilu. Osobne napísal svedectvo pápežovi Pavlovi VI, že mnohí konciloví otcovia prejavili úsilie na koncile, aby bol povýšený na oltár a vyhlásený za svätého. Napísal pápežovi: *Bolo to možné v 13. storočí? Áno, sv. František bol dva roky po svojej smrti vyhlásený za svätého, svätého Dominika o tri roky po smrti vyhlásil pápež Gregor IX. za svätého. Svätá Alžbeta zomrela 19. novembra 1221 a už 17. mája 1235 pápež Gregor XI. ju vyhlásil za svätú. Jej brat Koloman žil na Turnianskom zámku a mal záľubu, že sadol na koňa a šiel so svojou družinou sláviť kňazské hodinky do Jasova. Odpoveď Svätého Otca bola výstižná: „Ak by nebol pápežom, tak áno. Tí traja, ktorých som pospomínal boli chudobe zasvätené duše, patria do žobravých rádov svätého Františka, svätého. Dominika“*.

Biskup Pobožný bol veľmi sklamaný, že mu bolo zakázané zúčastniť sa slávnostného otvorenia II. Vatikánskeho koncilu. Štátna moc mu prikázala delegovať na koncil Dr. Eduarda Olivu, kapitulného vikára v Litoměřiciach. Tešil sa, že predsa pápež Ján XIII. myslel na neho a poslal mu osobnú fotografiu s vlastnoručným podpisom, omšový kalich, biskupský prsteň, pektorál a pamätne mince z otvorenia koncilu. Zlatý kalich – jeden z nevšedných darov pápeža bol akoby odmenou za jeho tvrdé a kruté odvlčenie 13. mája 1953 z biskupskej rezidencie na neznáme miesto. V tento osudný deň záhadne zmizol z jeho bytu barokový kalich, osadený drahokamami, ktorý bol majetkom biskupstva.

V jednote s pápežom

Služba biskupa má osobnú formu a kolegiálnu povahu. V najťažších chvíľach, keď bolo treba rozhodovať a zároveň aj konať a osobný kontakt s hlavou biskupského kolégia,

pápežom bol nemožný, biskup Pobožný nepodnikol nič, čo by bolo v rozpore s cirkevným učením a disciplínou Cirkvi.

Pavol Hnilica mal skončené iba štúdia filozofie a neukončené prvé semestre teológie, keď ho predstavení zrušenej rehole jezuitov poslali do Rožňavy s prosbou o biskupskú vysviacku. „Dlho som váhal a som sa rozhodol na vysviacku za biskupa toho mnou svätého rehoľného kňaza, ktorý bol vekove najstarší, najvážnejší a v ňom som videl záruku, že nezdvihnem ruku na docela nesúceho za biskupa. Nebolo povolenia od Svätého Otca. To ma dlho trápilo, ale trápenie som zdolal v tom predpoklade a za prísľubu vyvoleného, že si to zadováži dodatočne. Čo sa aj stalo. Takto došlo k biskupskej vysviacke začiatkom januára 1951 na Slovensku v Rožňave.“ Biskup Pobožný sa zúčastnil na korunovácii pápeža Pavla VI. 30. júna 1963 a troch zasadaní Druhého Vatikánskeho koncilu. Bola to jedinečná príležitosť, aby 13. novembra 1963 v Ríme podpísal vyhlásenie o biskupskej vysviacke Pavla Hnilicu. Nevšedná biskupská vysviacka bola vyhlásená za istú a platnú. 17. mája 1964 pápež Pavol VI. ju zverejnil a biskup Pavol Hnilica, poradca koncilu sa stal koncilovým otcom. Biskupovi Pobožnému sa dostalo zadosťučinenia, že konal správne. Rýchle a tajné vykonanie biskupskej vysviacky uprostred veľkého nebezpečenstva a bez pápežského mandátu, potvrdilo jeho vernosť pápežovi. Všetko vykonával „sentire cum Ecclesia“, v jednote s hlavou biskupského kolégia.

30. augusta 1963 biskup oslávil 50. výročie kňazskej vysviacky v katedrále a rozlúčil sa s veriacimi pred odchodom na druhé zasadanie koncilu. (sviatosť kňazstva 4.9.1913, biskupská kaplnka Rožňava). Povedal im, že odovzdá Svätému Otcovi Pavlovi VI. trojitý dar svojej diecézy. Dar vernosti vo viere, dar lásky s ktorou sa vinieme k zákonitému nástupcovi svätého Petra – pápežovi, a najcennejší dar potrebný pre požehnanie práce na koncile – modlitbu. Uistil veriacich, že denne bude myslieť na nich v modlitbe pri hrobe svätých apoštolov. V tento deň mu pápež Pavol VI. poslal blahoprajný telegram s prianím: *„Tebe, ktorý z obzvláštneho Božieho riadenia s radosťou napĺňaš päť desiatok rokov kňazstva, dávajúc pocitom mimoriadnej lásky priechod, prejavujeme veľmi plamenné želania, ktorými Ti aj do budúcnosti vyprosujeme šťastie všetkého druhu, lebo si až doteraz ako sa patrí snaživo a plodne viedol svoj úrad. Nech Ti nikdy nechýbne Božia milosť, aby si sa spoliehajúc na ňu, bol vo svojom postavení náležite prezieravý, dobrotivý a snaživý a aby si k doterajším svojim zásluhám pridal nové, ešte hojnejšie...“*

Apoštolská vernosť pápežovi

Na sviatok sv. Agnesy 21. januára 1969 pricestoval biskup Pobožný do Ríma na úradnú návštevu ad limina. Nasledujúci deň jeho prvá cesta viedla do Baziliky sv. Petra. V kaplnke pred najsvätejšou Sviatosťou Oltárnou ďakoval Božej prozreteľnosti, že mu ešte raz umožnila cestu do Ríma. Následne vzdal úctu hrobu sv. Petra a niektorým pápežom, ktorí vo veľkej miere ovplyvnili jeho život. Navštívil jednotlivé kongregácie a odovzdal písomnú správu o stave náboženského života v svojej diecéze. V mimoriadnom krátkom čase, po preštudovaní tejto správy dostal pozvanie na súkromnú audienciu k pápežovi Pavlovi VI.

Audienciu charakterizoval slovami: „*Svätý Otec bol veľmi bezprostredný, milý a priateľský... Poslal svoje otcovské požehnanie všetkým kňazom a veriacim našej diecézy. Podrobnosti rozhovoru Vám nemôžem zdeliť, lebo sú zahalené rúchom služobnej mlčanlivosti, menovanej secretum Pontificium*“. Pápež Pavol VI. s potešením prijal dar Rožňavskej diecézy, kryštálovú vázu vyrobenú v Sklárňach v Katarínskej Hute a dve slovenské piesne preložené do latinčiny, prácu vdp. Antona Macáka SDB, správcu fary v Muráni, ktorý biskupa sprevádzal. Pobožný si hlboko vážil pápeža Pavla VI., ktorého život prirovnal k svieci. „*Jeho život sa ako svieca na oltári stravuje v práci za svetový pokoj, za slávu Božiu a za spásu nesmrteľných duší... Kým budem žiť, ešte mi budú znieť v srdci jeho láskavé slová: nie som ti natoľko otcom, som tvojim bratom a priateľom... Ďakoval všetkým naším kňazom a veriacim za ich prácu, že pri všetkých víchriciach ostali pevní vo svätej viere*“. Na záver štvortýždňového pobytu v Ríme sa zúčastnil s osemsto pútnikmi zo Slovenska na oslavách 1100. výročia smrti slovenského vierozvestca sv. Cyrila.

Pri každej príležitosti vedel biskup Pobožný vyjadriť dôležitý moment svojho kňazského života – vernosť a jednotu s pápežom. Svedčia o tom telegramy pri rozličných príležitostiach. V jubilejnom roku svätého Cyrila, apoštola Slovanov 14. septembra 1969 zo Šaštína, kde slávil sv. omšu s pútnikmi z celého Slovenska. Pri príležitosti 100. výročia založenia Spolku svätého Vojtecha, kde prosí pápeža Pavla VI. „*o otcovské požehnanie, aby táto vznešená ustanovizeň Slovákov mohla naďalej zasievať kresťanskú kultúru v dušiach*“. Svätého Otca potešila telegrafická správa a „*so želaním takejto obrody a rastúcej vernosti voči Cirkvi Najvyšší Veľkňaz udelil*“ Spolku apoštolské požehnanie. Vyjadril presvedčenie, že svoje ciele Spolok dosiahne vtedy, „*pokiaľ sa o ne usiluje pod vedením a so súhlasom Cirkvi ustanovených ordinárov*“. Biskup Pobožný na sklonku svojho života ďakoval za milosť, že aj napriek vysokému veku a nebezpečnej chorobe môže viesť svoj zodpovedný úrad. Vďaka patrí „*mimoriadnej dobrotivosti Božej, ktorá láskavo vypočula modlitbu Svätého Otca Pavla VI., ktorý bol o mojej nebezpečnej chorobe informovaný a poslal mi svoje apoštolské požehnanie*“.

Biskup Róbert Pobožný celý svoj život zachovával úctu, poslušnosť a vernosť voči rímskemu biskupovi celej Cirkvi a za toto nádherné kolégium s hlavou katolíckej Cirkvi bol v čase biskupskej služby prenasledovaný, ponižovaný, izolovaný a pokorovaný. Nikdy sa nepodarilo zlomiť biskupa Pobožného v jednote s pápežom ani vtedy, keď totalitný systém mu neumožnil žiadny styk s hlavou katolíckej Cirkvi a biskup bol odkázaný na vlastné rozhodnutie. Odvážna biskupská vysviacka Pavla Hnilicu v tajnosti, bez pápežského mandátu je výsledkom vytrvalých modlitieb a kňazskej obety biskupa Pobožného v čase, keď biskupi Slovenska boli v Jubilejnom roku 1950 uväznení a ostatní zastrašení izoláciou v biskupskej rezidencii.

ThDr. Ján Kundrík PhD.